



I.E.S. RICARDO MELLA

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA **IGUALDADE DE XÉNERO**

CURSO: 2º ESO

**DEPARTAMENTO DE FORMACIÓN E ORIENTACIÓN
LABORAL**

Profesora: M^a RAQUEL MARTÍNEZ RIVAS

Curso Académico: 2022-2023



INDICE:

1. INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN.....	3
1.1 INTRODUCCIÓN	3
1.2 CONTEXTUALIZACIÓN	5
2. CONTRIBUCIÓN DA ÁREA AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE. 6	
3. OBXECTIVOS XERAIS DA EDUCACIÓN SECUNDARIA	10
4. OBXECTIVOS DA ÁREA DE IGUALDADE DE XÉNERO.....	11
5. ORGANIZACIÓN E SECUENCIACIÓN DE CONTIDOS E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES.....	12
6. CONCRECIÓN PARA CADA ESTÁNDAR DE APRENDIZAXE: TEMPORIZACIÓN, GRAO MINIMO DE CONSECUCIÓN PARA APROBAR A MATERIA E PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN.	22
7. CONCRECIÓN DAS UNIDADES DIDÁCTICAS.	29
8. CRITERIOS METODOLÓXICOS I ESTRATEXIAS DIDÁCTICAS XERAIS PARA UTILIZAR NA ÁREA.....	29
9. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS	31
10. INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN	32
11. CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN	32
12. RECURSOS DIDÁCTICOS	34
13. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE E INCLUSIÓN	35
14. AVALIACIÓN DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA	36
ANEXO I.....	¡Error! Marcador no definido.



1. INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN

1.1 INTRODUCCIÓN

A igualdade de dereitos e oportunidades entre as mulleres e os homes, así como a perspectiva de xénero, deben integrarse en todas as etapas do sistema educativo coa finalidade de promover os valores necesarios para o exercicio dunha cidadanía democrática e para construír unha sociedade máis xusta e igualitaria.

A pesar de que nas últimas décadas se produciron importantes avances na eliminación das desigualdades por razón de xénero, aínda se identifican en multitude de ámbitos mostras preocupantes de que non se acadou unha igualdade real e efectiva entre mulleres e homes. Moitas destas mostras reproducense tamén entre o alumnado máis novo, de aí que sexa necesario integrar de maneira decidida a perspectiva de xénero, isto é, un enfoque que teña en consideración as diferenzas que existen entre mulleres e homes en distintas actividades ou ámbitos da vida co obxectivo de acadar a plena igualdade.

A educación constitúe un instrumento fundamental para mudar esta situación de desigualdade. Con esta materia preténdese concienciar o alumnado para que actúe de xeito crítico ante as situacións de desigualdade que percibe, no seu contorno e fóra del, e para que recoñeza as relacións intepersoais e sociais desde a natural diversidade de xénero, sexo e orientación sexual como parte dunha realidade plural e enriquecedora, onde non hai lugar para discriminacións ou exclusións de ningún tipo.

A diversificación formativa e profesional, así como a toma de decisións libres de estereotipos de xénero resultan imprescindibles para contribuír a este cambio social e para non perpetuar os mecanismos de selección educativos e profesionais baseados no xénero.

Por outra parte, na escola seguen a invisibilizarse, en moitos casos, as achegas das mulleres nos distintos campos do saber, o que fai que os referentes sigan a ser os valores predominantemente masculinos que dan continuidade a roles diferenciados en función do seu xénero.

A materia estrutúrase en **catro bloques diferenciados**. O primeiro deles, denominado “*A construción social das identidades sexuais e de xénero*”, introduce os conceptos principais sobre xénero e igualdade relacionándoos coa realidade escolar, familiar e social, tratando de que poidan ser identificables nestes ámbitos polo alumnado. O obxectivo xeral consiste en iniciar unha toma de conciencia e reflexión sobre a situación da desigualdade, que será o desencadeante de situacións de discriminación, marxinalidade e violencia.

No segundo bloque, denominado “*Relacións de xénero e afectividade*”, trabállase a necesidade de abordar a convivencia e a relación entre os sexos, de reflexionar sobre a interdependencia entre os distintos xéneros e as relacións de afectividade e sexualidade. Segundo os modelos, os referentes ou os enfoques educativos que orienten a nosa aprendizaxe, a expresión da afectividade pode ser diversa; esta realidade debe ser necesariamente plural entre a mocidade. Abordar a convivencia e



o desenvolvemento da sexualidade, a expresión e xestión da emocionalidade e dos afectos supoñerá participar e colaborar activamente nun dos obxectivos fundamentais da educación, como é que cada alumno e alumna adquira un coñecemento da propia identidade e unha imaxe das demais persoas libre de estereotipos, que saiba aceptarse e expresarse axeitadamente e con respecto nos afectos e nas súas relacións persoais e co outro sexo.

No terceiro bloque, *“Da discriminación á igualdade de oportunidades”*, trabállanse as dificultades das mulleres para visibilizarse e acadar o que xa moito antes conseguiron os homes (por exemplo, as loitas polo sufraxio, o dereito á educación, os postos de responsabilidade pública ou o acceso ao poder político, social e económico). O alumnado debe coñecer que as mulleres foron e seguen a ser discriminadas nos ámbitos público e privado (mercado laboral, salarios, tarefas domésticas, linguaxe...). Ademais, tamén debe ser consciente da súa invisibilidade no transcurso da historia, recollendo información sobre algunhas das mulleres esquecidas nos distintos ámbitos do saber e esferas sociais, tanto na antigüidade como no mundo contemporáneo.

O cuarto bloque, *“Cara a unha sociedade sen violencia machista”* pretende, en primeiro lugar, describir e poñer de relevo como as violencias machistas son consecuencia das múltiples discriminacións por cuestión de xénero. Explicaranse mediante exemplos as distintas tipoloxías de violencia, procurando facer ver que a de dominio (física e emocional) é o cumio do iceberg máis perceptible da violencia machista. Visionarase a escaleira da violencia e valoraranse negativamente certas actitudes dentro da parella, algunhas naturalizadas e interiorizadas como probas de amor (control, celos...), aínda que acotío actúan de síntoma anticipatorio de condutas agresivas con consecuencias moi graves.

A amplitude e diversidade dos contidos propostos nesta materia, así como o seu carácter multidisciplinar, deixan aberto ao profesorado diferentes posibilidades de organización, secuenciación e concreción. A estruturación dos contidos que figuran nesta proposta non implica un tratamento diferenciado e separado, senón que todos os contidos deben traballarse de xeito progresivo e interrelacionado, o que é recomendable dende unha perspectiva metodolóxica. En todos os bloques resulta fundamental a motivación do alumnado para participar activamente nas tarefas e nos debates propostos, favorecendo o intercambio de ideas que conduzan a valorar positivamente a contribución persoal na construción dunha sociedade máis xusta.

Por outra parte, considérase imprescindible o fomento dun clima de confianza na aula, adecuado para a transmisión sincera de opinións e valoracións. Esta construción dunha convivencia positiva no espazo escolar permitirá a abordaxe desta materia de maneira integral, polo tanto, implica tamén o tratamento da educación emocional, das habilidades sociais e comunicativas e de todos aqueles elementos necesarios para saber convivir e relacionarse.

Tamén resultaría motivador para o alumnado, nalgún momento do curso académico, un traballo orientado á obtención dun produto final real (folleto, cartel, vídeo...) onde se integrasen as aprendizaxes, competencias, habilidades e actitudes adquiridas durante o curso.



Ademais resultaría de proveito que nalgúns dos contidos que se traten (linguaxe inclusiva, visibilidade das mulleres...), se colabore con outros departamentos didácticos e/ou servizos do centro, como por exemplo o departamento de Orientación ou o servizo de Mediación, no caso de que exista. Isto sería positivo, tanto para o alumnado como para o profesorado, pola optimización do tempo na explicación básica dos contidos así como para o rendemento do alumnado.

O camiño para avanzar cara á igualdade é a educación. O respecto, a liberdade e a igualdade son tres dos piares básicos. Desde as aulas podemos ensinar aos nenos e nenas a ter unha visión do mundo e das relacións entre xéneros, libre de prexuízos e estereotipos, construíndo unha sociedade igualitaria entre mulleres e homes.

1.2 CONTEXTUALIZACIÓN

A presente programación vaise desenvolver no IES “Ricardo Mella” de Vigo, un centro educativo de titularidade pública situado na parroquia de Meixoeiro, no concello pontevedrés de Vigo, dependente da Consellería de Educación, Universidade e Formación Profesional da Xunta de Galicia, no que se pode denominar unha contorna semiurbana. Neste centro impártense ensinanzas de Educación Secundaria Obrigatoria (en réxime ordinario e en réxime de persoas adultas), Bacharelato, concretamente as modalidades Científico-tecnolóxico e Humanidades e Ciencias Sociais, Formación Profesional Básica e Ciclos Formativos de Grao Medio e Superior.

O alumnado que acolle o IES Ricardo Mella é fundamentalmente das áreas rurais de Vigo, aínda que tamén hai alumnado de orixe urbana, pero en menor porcentaxe. A maioría son de estratos medios e baixos, e proceden dos Colexios de Educación Primaria adscritos (CEIP Valle Inclán, CEIP Mosteiro Bembrive, CEIP Fonte Escura e CEIP Ou Selo), pero tamén atopamos a algún/a estudante que procede doutros centros de primaria.

A clase constitúense cun número variable de alumnado heteroxéneo en canto a niveis, onde algúns/ as alumnos/ as teñen dificultades de aprendizaxe e viven nunha contorna relativamente desestruturada mentres que outros/ as manifestarán un interese especial pola materia e viven nun fogar estruturado. O grupo está formado por 21 alumnas e alumnos, o que facilita o traballo tanto en pequenos grupos. Respecto do traballo a realizar polo conxunto do grupo, aínda que en condicións normais non sería moi fácil de canalizar, o uso de ferramentas dixitais facilita a interacción entre o conxunto do alumnado e permite a realización de traballos en conxunto.

Esta programación está feita de acordo coas seguintes disposicións legais:

1º. Texto consolidado da Lei Orgánica 2/2006, do 3 de maio, de Educación.

2º. Lei Orgánica 8/2013, do 9 de decembro, para a Mellora da Calidade Educativa.

3º. Decreto 86/2015, do 25 de xuño, polo que se establece o currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia.



4º. ORDE do 13 de xullo de 2016 pola que se amplía a relación de materias de libre configuración autonómica de elección para os centros docentes nas etapas de educación secundaria obrigatoria e bacharelato e se regula o seu currículo e a súa oferta..

5º. Resolución do 17 de xuño de 2021, da Secretaría Xeral de Educación e Formación Profesional, pola que se ditan instrucións para o desenvolvemento das ensinanzas de educación infantil, educación primaria, educación secundaria obrigatoria e bacharelato no curso académico 2021/2022.

6º. Real Decreto-lei 5/2016, de 9 de decembro, de medidas urxentes para a ampliación do calendario de implantación de la Lei Orgánica 8/2013, de 9 de decembro, para a mellora da calidade educativa.

O centro dispón do pertinente equipamento en Tecnoloxías da Información e a Comunicación, como salón de actos, aula de informática, lousas dixitais, computadores, etc. Por outra banda, o centro conta cun Departamento de Orientación moi activo na axuda ao alumnado e en actuacións tales como mediacións e acordos de reeducación.

2. CONTRIBUCIÓN DA ÁREA AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE

DESCRICIÓN DO MODELO COMPETENCIAL

Na área de Igualdade de Xénero

Na área de Igualdade de Xénero incidiremos no adestramento de todas as competencias de maneira sistemática facendo fincapé nos descritores máis afíns á área.

Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía

O desenvolvemento desta competencia nesta área permítenos debullar o eixo no que vira todo o currículo básico e o carácter específico do saber ético, xa que todo problema ou situación implica unha demostración racional. Así mesmo, esta competencia ofrece a oportunidade de realizar argumentacións propias ou baseadas en teorías éticas e filosóficas. Ademais, permite expor e realizar xuízos morais ou aplicar estratexias de resolución de problemas e de conflitos.

Os *descriptores* que podemos traballar son:

- Aplicar métodos para mellorar a comprensión da realidade no ámbito biolóxico e psicolóxico.
- Coñecer e utilizar os elementos matemáticos básicos: operacións, magnitudes, porcentaxes, proporcións, formas xeométricas, criterios de medición e codificación numérica, etc.
- Aplicar métodos de análises rigorosas para mellorar a comprensión da realidade circundante en distintos ámbitos (biolóxico, xeolóxico, físico, químico, tecnolóxico, xeográfico...).
- Recoñecer a importancia da ciencia na nosa vida cotiá.
- Desenvolver e promover hábitos de vida saudable en canto á alimentación e o exercicio físico.



- Xerar criterios persoais sobre a visión social da estética do corpo humano fronte ao coidado saudable do mesmo.

Comunicación lingüística

Para o bo desenvolvemento desta competencia, será decisivo o fomento da lectura, a análise e a reflexión de libros e textos relacionados cos contidos curriculares. Deste xeito, desenvolveranse a comprensión lectora e a expresión oral e escrita, á vez que se adquiren coñecementos sobre as teorías e os valores éticos, a moral, a liberdade, a xustiza, os dereitos humanos e a vida en sociedade.

Doutra banda, contribuírase conxuntamente á comunicación lingüística e á transmisión de valores a través da reflexión individual e grupal sobre situacións pasadas e actuais, da procura de información, da elaboración e exposición de traballos en colaboración que esixen poñer en práctica habilidades como a escoita activa, a empatía e a expresión de ideas e sentimentos, utilizando as linguaxes verbal, corporal e artístico.

Os *descriptores* que podemos utilizar son:

- ◆ Comprender o sentido dos textos escritos e orais.
- ◆ Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.
- ◆ Respetar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor.
- ◆ Expresarse de maneira oral e escrita.
- ◆ Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros, nas diversas situacións comunicativas.

En caso de centros bilingües ou plurilingües que impartan a materia noutra lingua:

- * Manter conversacións noutras linguas sobre temas cotiáns en distintos contextos.
- * Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.
- * Producir textos escritos de diversa complexidade para o seu uso en situacións cotiáns ou en materias diversas.

Competencia dixital

Desenvolver a competencia dixital desde esta área axudaranos a manexar ferramentas que posibiliten o acceso ao coñecemento de feitos sociais, de documentos históricos, de teorías éticas e científicas e de tratados internacionais que poñan de relevo a contribución dos valores éticos á sociedade. Á súa vez, proporcionará ao alumnado a oportunidade de entender a relación que existe entre a tecnoloxía, os valores éticos e a sociedade, para que aprenda a facer un bo uso dela ao longo da súa vida.

Os *descriptores* que podemos utilizar son:

- ✚ Empregar distintas fontes para a procura de información.



- ✚ Elaborar e publicitar información propia derivada de información obtida a través de medios tecnolóxicos.
- ✚ Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.
- ✚ Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.
- ✚ Actualizar o uso das novas tecnoloxías para mellorar o traballo e facilitar a vida diaria.
- ✚ Aplicar criterios éticos no uso das tecnoloxías.

Conciencia e expresións culturais

Esta área contribúe á competencia de conciencia e expresións culturais na medida en que se reflexiona sobre o fundamento ético da sociedade e tómase conciencia da importancia dos seus valores culturais. Á súa vez, posibilita a adquisición de pautas persoais, interpersoais e interculturais que permiten participar de forma eficaz e construtiva en calquera sociedade democrática, respectando os valores éticos e os dereitos e os deberes socialmente recoñecidos.

Os *descriptores* que adestraremos nesta competencia son:

- Mostrar respecto cara ao patrimonio cultural mundial nas súas distintas vertentes (artístico-literaria, etnográfica, científico-técnica...), e cara ás persoas que contribuíron ao seu desenvolvemento.
- Expresar sentimentos e emocións mediante códigos artísticos.
- Apreciar a beleza das expresións artísticas e as manifestacións de creatividade, e fomentar o gusto pola estética no ámbito cotián.
- Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.

Competencias sociais e cívicas

A área de Igualdade de Xénero é, sen dúbida, a materia desde onde se traballan de forma máis directa as competencias sociais e cívicas do alumnado. As habilidades sociais e de colaboración increméntanse cando se reflexiona sobre o fundamento ético da sociedade e tómase conciencia da importancia dos seus valores éticos e morais. Á súa vez, ofrece a posibilidade de resolver conflitos interpersoais de forma construtiva, polo que o alumnado non só fortalece a construción da súa personalidade, senón que desenvolve actitudes como a tolerancia, a asertividade, a solidariedade ou o respecto á pluralidade cultural, política e relixiosa, favorecendo a socialización e a adquisición de comportamentos morais significativos.

Os *descriptores* que adestraremos nesta competencia son:

- Coñecer as actividades humanas, adquirir unha idea da realidade histórica a partir de distintas fontes, e identificar as implicacións que ten vivir nun Estado social e democrático de dereito referendado por unha constitución.
- Aplicar dereitos e deberes da convivencia cidadá no contexto da escola.
- Desenvolver a capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo, e para a resolución de conflitos.



- Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.
- Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e de ideas.
- Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.
- Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela.
- Evidenciar preocupación polos máis desfavorecidos e respecto aos distintos ritmos e potencialidades.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor

Para exercer dun modo consciente, crítico e reflexivo o exercicio da liberdade e da xustiza, e emprender accións que beneficien á sociedade, resulta necesario que os alumnos e as alumnas desenvolvan aspectos como a autonomía, o liderado, a capacidade de innovación, a creatividade ou a iniciativa persoal.

Desde esta área expóñense tarefas e situacións reais e hipotéticas que permiten o adestramento das devanditas habilidades. Isto vai posibilitar que o alumnado expoña as súas ideas, inicie accións novas, investigue, asuma responsabilidades ou xestione os recursos materiais, dixitais e persoais que ten ao seu alcance.

Neste caso, os *descriptores* a traballar son:

- Xestionar o traballo do grupo coordinando tarefas e tempos.
- Asumir as responsabilidades encomendadas e dar conta delas.
- Ser constante no traballo superando as dificultades.
- Atopar posibilidades na contorna que outros non aprecian.
- Optimizar o uso de recursos materiais e persoais para a consecución de obxectivos.
- Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas.
- Actuar con responsabilidade social e sentido ético no traballo.

Aprender a aprender

A competencia de aprender a aprender implica ser consciente das necesidades e dos procesos de aprendizaxe, o recoñecemento de oportunidades e a habilidade de superar dificultades para poder aprender con éxito. Esta promóvese na área de Igualdade de Xénero mediante o exercicio de procesos cognitivos tales como analizar, sintetizar, relacionar, comparar ou argumentar, así como favorecendo o interese por descubrir a verdade dos feitos históricos e os valores que impregnan as experiencias da súa vida cotiá.

Os *descriptores* que se poden utilizar son:

- ☞ Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente ...
- ☞ Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.
- ☞ Planificar os recursos necesarios e os pasos que se han de realizar no proceso de aprendizaxe.



☞ Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.

☞ Tomar conciencia dos procesos de aprendizaxe.

3. OBXECTIVOS XERAIS DA EDUCACIÓN SECUNDARIA

A Educación Secundaria Obrigatoria contribuirá a desenvolver nos alumnos e as alumnas as capacidades que lles permitan:

- a) Asumir responsablemente os seus deberes; coñecer e exercer os seus dereitos no respecto aos demais; practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e grupos; exercitarse no diálogo afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural, e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.
- b) Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.
- c) Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.
- d) Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións cos demais e resolver pacificamente os conflitos, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo e os comportamentos sexistas.
- e) Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información para, con sentido crítico, incorporar novos coñecementos. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente nas da información e a comunicación.
- f) Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en distintas disciplinas, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas nos diversos campos do coñecemento e da experiencia.
- g) Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza nun mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.
- h) Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua castelá e, se a houber, na lingua cooficial da comunidade autónoma, textos e mensaxes complexos, e iniciarse no coñecemento, a lectura e o estudo da literatura.
- i) Comprender e expresarse nunha ou máis linguas estranxeiras de maneira apropiada.
- j) Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e a historia propias e dos demais, así



como o patrimonio artístico e cultural.

- k) Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o dos outros, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, e contribuír así á súa conservación e mellora.
- l) Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das distintas manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.

4. OBXECTIVOS DA ÁREA DE IGUALDADE DE XÉNERO

1. Aprender os conceptos básicos relacionados coa igualdade para ir adquirindo maior coñecemento sobre a temática.
2. Identificar como se producen as desigualdades de xénero en relación á educación e non ao ámbito biolóxico.
3. Analizar o proceso de socialización de xénero e os distintos axentes de socialización.
4. Recoñecer o sexismo existente nos medios de comunicación.
5. Identificar os modelos sexistas de feminidade e masculinidade que mostran os medios de comunicación.
6. Entender que as masculinidades e as feminidades son construcións sociais.
7. Valorar a construción de identidades femininas e masculinas desde parámetros non sexistas.
8. Analizar as relacións amorosas e sexuais na adolescencia.
9. Deconstruír os mitos do amor romántico como mostra de amor.
10. Traballar algúns dos indicadores de violencia de xénero máis comúns na adolescencia.
11. Investigar acerca dos ciberdelitos e a ciberviolencia.
12. Cuestionar o modelo de educación afectivo-sexual heterosexista.
13. Traballar a xestión dos sentimentos e as emocións desde unha perspectiva de xénero.
14. Valorar o concepto de diversidade dentro da educación afectivo-sexual.
15. Denunciar as distintas formas de LGBTIfobias.
16. Recoñecer a loita das mulleres polo sufraxio feminino a nivel internacional.
17. Visibilizar mulleres dentro do ámbito científico.
18. Analizar a escasa presenza das mulleres nos medios de comunicación deportivos.
19. Valorar a importancia do movemento feminista a favor da igualdade desde os seus comezos á actualidade.
20. Descubrir ás mulleres que foron pioneiras no feminismo.
21. Definir en que consiste a división sexual do traballo e os seus retos no século XXI.



22. Profundar nas discriminacións de xénero que causa a división sexual do traballo: desigualdade salarial, precariedade no emprego, teito de cristal, segregación horizontal, segregación vertical, etc.
23. Identificar as desigualdades e discriminacións presentes na nosa sociedade e noutras culturas en relación ao xénero.
24. Coñecer como a linguaxe sexista discrimina, invisibiliza e denigra ás mulleres.
25. Analizar os argumentos e contra-argumentos en torno á linguaxe non sexista.
26. Aprender a transformar a linguaxe sexista por un non sexista.
27. Detectar o sexismo nas imaxes.
28. Analizar a construción social dos modelos de beleza como unha forma de violencia cara ás mulleres no século XXI.
29. Traballar as consecuencias que para homes e mulleres ten non seguir os canons de beleza establecidos socialmente.
30. Entender a violencia de xénero como a expresión máis extrema do machismo.
31. Coñecer as distintas formas de violencia de xénero a nivel internacional.
32. Entender o androcentrismo existente na escola mixta.
33. Coñecer a diferenza entre escola mixta e escola coeducativa.
34. Valorar a igualdade como valor imprescindible no sistema educativo.

5. ORGANIZACIÓN E SECUENCIACIÓN DE CONTIDOS E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVAILABLES

A contidos da área de Igualdade de Xénero están ligados aos criterios de avaliación e aos estándares de aprendizaxe.

O alumnado deberá adquirir uns coñecementos e unhas destrezas básicas que lle permitan mellorar a súa autonomía, priorizar os seus valores e prepararse para converterse no principal axente do seu propio desenvolvemento.

CONTIDOS

Bloque 1. A construción social das identidades sexuais e de xénero

1. A construción social de xénero.
 - ☞ O sistema sexo-xénero.
 - ☞ Roles e estereotipos de xénero.
 - ☞ Socialización de xénero.
 - ☞ Os axentes de socialización.
2. O sexismo nos medios de comunicación.
 - ☞ Os medios de comunicación.
 - ☞ O sexismo na publicidade.
 - ☞ O sexismo en radio, televisión, prensa e cinema.



- ☞ O sexismo na internet.

3. Feminidades e masculinidades no século XXI.

- ☞ Definicións e algo de historia.
- ☞ Cara ás feminidades do século XXI.
- ☞ Masculinidade tradicional.
- ☞ Masculinidades igualitarias.

Bloque 2. Relacións de xénero e afectividade

1. Relacións amorosas na era dixital.

- ☞ O amor romántico como construción social.
- ☞ A violencia de xénero na adolescencia.
- ☞ Os espazos virtuais na adolescencia.
- ☞ Ciberdelitos de xénero.

2. Vivir a diversidade afectivo-sexual.

- ☞ A afectividade desde unha perspectiva de xénero.
- ☞ A educación afectivo-sexual.
- ☞ A diversidade afectivo-sexual.
- ☞ A sexualidade desde unha perspectiva de xénero.

Bloque 3. Discriminación e igualdade de oportunidades

1. Mulleres loitadoras e ilustres.

- ☞ Fitos principais do sufraxismo.
- ☞ Protagonistas do sufraxismo.
- ☞ Mulleres científicas.
- ☞ Inventoras e deportistas.

2. Historia do feminismo e políticas de igualdade.

- ☞ Orixes do feminismo.
- ☞ Do sufraxismo á actualidade.
- ☞ A división sexual do traballo.
- ☞ Políticas de igualdade.

3. Desigualdades e discriminación por xénero.

- ☞ Lexislación e desigualdade de xénero.
- ☞ Discriminacións por sexo en ámbitos próximos.
- ☞ O mundo do traballo e do deporte.
- ☞ O mundo da política.

4. Linguaxe e imaxe non sexistas.

- ☞ A linguaxe constrúe o mundo.
- ☞ Uso non sexista da linguaxe.
- ☞ Pautas para un uso non sexista da linguaxe.
- ☞ Imaxe non sexista.



Bloque 4. Por unha sociedade sen violencia machista

1. Os canons de beleza.

- ☞ A imposición dos canons de beleza.
- ☞ A socialización da beleza feminina.
- ☞ A imposición dun modelo de beleza no século XXI.
- ☞ Consecuencias da imposición de canons de beleza.

2. As violencia de xénero.

- ☞ Que é a violencia de xénero?
- ☞ As violencia de xénero no mundo.
- ☞ A violencia de xénero na parella.
- ☞ Mitos sobre a violencia de xénero na parella.

3. Cara a unha escola coeducativa.

- ☞ Breve historia da educación das mulleres en España (I).
- ☞ Breve historia da educación das mulleres en España (II).
- ☞ A escola coeducativa.
- ☞ A coeducación: un camiño para a paz.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE

Bloque 1. A dignidade da persoa

1. Comprender os conceptos básicos do ámbito da igualdade aplicándoos á vida real.

- 1.1. Distingue o que se refire ao ámbito biolóxico daquilo referido ao ámbito cultural. Recoñece a diferenza entre o concepto de xénero e o de sexo.
- 1.2. Explica adecuadamente os conceptos básicos tratados na unidade.

2. Coñecer como se producen as desigualdades de xénero na sociedade

- 2.1. Analiza as causas que producen as distintas desigualdades entre mulleres e homes.

3. Analizar como se distribúen os roles de maneira desigual entre mulleres e homes.

- 3.1. Comprende por que en moitos ámbitos as mulleres están en desvantaxe en relación aos homes.
- 3.2. Analiza de maneira crítica como se reparten as tarefas de maneira desigual entre os xéneros.

4. Coñecer como se crean os estereotipos sexistas e desterrar calquera relación co ámbito biolóxico.

- 4.1. Distingue os distintos estereotipos relacionados coa feminidade e a masculinidade.

5. Comprender o proceso de socialización baseado nas desigualdades de xénero.

- 5.1. Sabe explicar que se entende por socialización de xénero.

6. Examinar algunhas ferramentas de socialización de xénero para observar como se van configurando as desigualdades.



6.1. Recoñece como se van producindo as desigualdades de xénero a través dos contos ou os xoguetes.

7. Analizar os catro axentes principais de socialización de xénero.

7.1. Recoñece como os distintos axentes de socialización van creando pautas desiguais para mulleres e homes.

8. Analizar de forma crítica e con perspectiva de xénero a imaxe de mulleres e homes nos distintos medios de comunicación.

8.1. Recoñece o sexismo nos distintos medios de comunicación.

9. Aumentar o seu coñecemento sobre mulleres importantes nos distintos medios de comunicación.

9.1. Aumenta o seu coñecemento sobre mulleres tras os medios de comunicación e nos medios de comunicación.

10. Coñecer algúns datos, cifras e informes sobre a presenza de mulleres nos distintos medios de comunicación.

10.1. Sabe analizar algúns datos e cifras en relación á representación de mulleres e homes nos medios de comunicación.

11. Analizar o sexismo na publicidade.

11.1. Adquire unha mirada crítica sobre o sexismo na publicidade.

11.2. Utiliza indicadores para analizar o sexismo na publicidade.

12. Adquirir criterios para analizar o sexismo nos distintos medios de comunicación (cinema, radio, televisión, prensa, Internet).

12.1. Utiliza indicadores para analizar o sexismo nos distintos medios de comunicación.

12.2. Recoñece exemplos de medios de comunicación non sexistas.

13. Valorar a importancia da internet desde unha perspectiva de xénero.

13.1. Analiza as redes sociais desde unha perspectiva de xénero.

14. Comprender as feminidades e as masculinidades como construcións sociais e non suxeitas unicamente a aspectos biolóxicos.

14.1. Entende que ser mulleres e homes non está suxeito unicamente a cuestións biolóxicas.

14.1. Recoñece a evolución histórica que tiveron as feminidades e as masculinidades.

15. Valorar a necesidade de establecer novas formas de feminidades e masculinidades igualitarias.

15.1. Valora que a igualdade debe ser un elemento principal na construción das feminidades e as masculinidades.

16. Recoñecer os obstáculos cos que se atopan as mulleres para empoderarse.

16.1. Sabe explicar os distintos obstáculos cos que se atopan as mulleres para empoderarse.



17. Distinguir entre masculinidades hexemónicas e masculinidades igualitarias. 📖

17.1. Define tanto o que son masculinidades hexemónicas como masculinidades igualitarias.

18. Entender como se xeran as masculinidades hexemónicas e igualitarias.

18.1. Sabe explicar os comportamentos das masculinidades hexemónicas e das masculinidades igualitarias.

19. Buscar e coñecer referentes masculinos igualitarios.

19.1. Coñece a homes e grupos de homes que se definen desde parámetros igualitarios.

Bloque 2. Relacións de xénero e afectividade

1. Analizar a construción social do amor romántico.

1.1. Explica en que consiste a construción social do amor romántico.

2. Deconstruír os distintos mitos do amor romántico como formas desigualdade e violencia.

2.1. Identifica os elementos perversos dos mitos amorosos, en especial dos celos.

2.2. Detecta os perigos que poden ocasionar os celos nunha relación amorosa.

3. Traballar cada un dos indicadores de violencia de xénero nas relacións adolescentes.

3.1. Reflexiona e entende cada un dos indicadores de violencia de xénero na adolescencia.

4. Fomentar indicadores para construír relacións libres, sas e igualitarias.

4.1. Identifica indicadores para construír relacións sas e igualitarias.

5. Debater sobre os aspectos positivos e negativos das tecnoloxías na etapa adolescente.

5.1. Sabe detectar onde están os perigos das tecnoloxías.

6. Dar a coñecer os perigos dos espazos virtuais: cibercriminos e ciberviolencia de xénero.

6.1. Recoñece algúns cibercriminos e ciberviolencia que teñen lugar nos espazos tecnolóxicos.

7. Fomentar un uso igualitario e respectuoso das redes sociais.

7.1. Ten ferramentas para realizar un uso respectuoso e igualitario das redes sociais.

8. Revisar de maneira crítica o modelo de educación afectivo-sexual heterosexistista.

8.1. Identifica as discriminacións existentes en materia de educación afectivo-sexual.

9. Examinar a xestión e expresión dos sentimentos e as emocións desde unha perspectiva de xénero.

9.1. Trata o tema de sentimentos e emocións sen pudor.

9.2. Recoñece e expresa sen problema os distintos sentimentos e emocións.

10. Profundar nos modelos de educación afectivo-sexual e nos mitos que producen.

10.1. Identifica os distintos mitos da educación afectivo-sexual.

11. Valorar o concepto de diversidade dentro da educación afectivo-sexual.



11.1. Non ten actitudes nin crenzas heterosexistas na aula.

12. Mostrar e traballar as distintas orientacións sexuais.

12.1. Recoñece as distintas orientacións sexuais como algo natural.

13. Visualizar as distintas formas de LGBTifobias.

13.1. Desenvolve sentimentos de empatía coas distintas fobias cara a persoas non heterosexuais.

14. Profundar nos distintos indicadores de violencia sexual de xénero.

14.1. Recoñece as distintas formas de violencia sexual de xénero.

Bloque 3. A discriminación e a igualdade de oportunidades

1. Expoñer a loita das mulleres polo sufraxio feminino a nivel internacional.

1.1. Coñece os principais momentos históricos na loita polo voto feminino.

2. Mostrar a algunhas das mulleres que foron un fito dentro da loita polo sufraxio feminino.

2.1. Sabe distinguir aos principais referentes na historia do sufraxio feminino a nivel internacional.

3. Fomentar debates sobre a importancia da igualdade entre mulleres e homes.

3.1. Participa activamente nos debates con argumentos sólidos.

4. Analizar a situación das mulleres en relación ao voto a nivel internacional.

4.1. Traballou a través de Internet acerca da situación de moitas mulleres no mundo en relación ao sufraxio.

5. Visibilizar mulleres dentro do ámbito científico.

5.1. Profundou na biografía dunha muller científica e expúxoo ao resto da clase.

6. Informar dalgúns inventos moi coñecidos que foron realizados por mulleres.

6.1. Participou activamente nos traballos de clase mostrando interese polas mulleres inventoras.

7. Fomentar un pensamento crítico sobre a escasa presenza de mulleres no ámbito deportivo.

7.1. Sabe recoñecer que a escasa presenza de mulleres deportistas nos medios de comunicación non garda relación coa súa escasa presenza no deporte.

8. Valorar a historia do movemento feminista na súa loita pola igualdade entre mulleres e homes.

8.1. Mostra unha actitude positiva cara ao feminismo.

8.2. Achega ideas interesantes sobre a loita pola igualdade entre mulleres e homes.

9. Coñecer a algunhas mulleres referentes na historia do feminismo.

9.1. Sabe relacionar a mulleres ilustres dentro do feminismo coas súas distintas achegas.

9.2. Realiza procuras na internet sobre mulleres referentes dentro do feminismo.

10. Analizar as distintas reivindicacións feministas desde os anos 60 ata a actualidade.

10.1. Propón argumentos a favor do movemento feminista.



11. Investigar sobre as distintas discriminacións de xénero provocadas pola división sexual do traballo.

11.1. Sabe diferenciar as distintas discriminacións de xénero en relación á división sexual do traballo.

11.2. Participa activamente en clase coas tarefas realizadas.

12. Aclarar a diferenza entre igualdade legal e igualdade real.

12.1. É consciente dos retos que aínda quedan por alcanzar en materia de igualdade entre mulleres e homes.

13. Coñecer as distintas desigualdades e discriminacións en relación ao xénero dentro da nosa cultura e noutras culturas.

13.1. Explica as principais discriminacións e desigualdades en relación ao xénero.

14. Adquirir conceptos básicos sobre a igualdade e os distintos tipos de discriminación.

14.1. Identifica correctamente os distintos conceptos tratados na unidade.

15. Tomar conciencia de determinadas discriminacións e desigualdades de xénero que atopamos na nosa contorna máis próxima.

15.1. Desenvolve actitudes críticas acerca das distintas discriminacións e desigualdades de xénero traballadas.

16. Identificar as distintas discriminacións e desigualdades de xénero que teñen lugar na contorna familiar.

16.1. Detecta na súa persoa distintas desigualdades e discriminacións de xénero vividas.

17. Identificar a desigual participación de mulleres e homes no emprego, a política e o deporte.

17.1. Obtén e organiza a información achegada sobre as distintas discriminacións de xénero.

18. Extraer conclusións sobre as distintas desigualdades de xénero e expor propostas.

18.1. Sintetiza a desigual posición das mulleres en distintos ámbitos da sociedade e expón propostas de mellora.

19. Interpretar a desigualdade de xénero a través de datos e cifras.

19.1. Sabe utilizar as distintas fontes de información e interpreta os datos expostos.

20. Definir a que nos referimos con linguaxe non sexista.

20.1. Sabe argumentar que é a linguaxe non sexista e cales son as súas principais consecuencias.

21. Analizar o papel da linguaxe na construción do mundo.

21.1. Explica o papel da linguaxe na configuración das sociedades.

22. Coñecer os criterios para un uso non sexista da linguaxe.

22.1. Utiliza os distintos criterios para un uso non sexista da linguaxe.

23. Transformar textos sexistas en textos con linguaxe inclusiva.



23.1. Non ten problemas en modificar a linguaxe sexista a linguaxe inclusiva.

24. Analizar o sexismo na imaxe e a linguaxe dentro do centro educativo.

24.1. Detecta aqueles sinais de sexismo dentro do seu centro educativo.

25. Examinar imaxes e analízalas desde unha perspectiva de xénero.

25.1. Detecta o sexismo nas imaxes analizadas.

26. Plasmar o aprendido na unidade nun cartel para o Día Internacional da Muller.

26.1. Participa activamente coas súas compañeiras e compañeiros nos traballos de clase.

Bloque 4. Por unha sociedade sen violencias machistas

1. Comprender a construción social dos modelos de beleza como unha forma de violencia cara ás mulleres no século XXI.

1.1. Recoñece as distintas imposicións de beleza marcadas para as mulleres actualmente.

1.2. Recoñece que as imposicións cara ás mulleres non teñen os mesmos parámetros que cara aos homes.

2. Sintetizar en grupo o traballado en relación aos modelos de masculinidade e feminidade existentes.

2.1. Exemplifica, en colaboración grupal, a influencia social nos modelos de feminidade e masculinidade.

3. Analizar os modelos de mulleres e homes dalgúns libros de lectura e modificar en caso de ser sexistas.

3.1. Propón libros de lectura e é capaz de analizar o sexismo existente nos mesmos.

3.2. Coñece algúns indicadores de sexismo que é capaz de analizar nos libros de lectura.

4. Examinar de maneira crítica e con perspectiva de xénero, os modelos de mulleres e homes propostos polos medios de comunicación.

4.1. Identifica e analiza os anuncios publicitarios de maneira crítica e con enfoque de xénero.

5. Denunciar as consecuencias da imposición duns modelos de beleza concretos.

5.1. É capaz de redactar e sintetizar as distintas consecuencias dos modelos de beleza.

6. Realizar en grupo un anuncio publicitario non sexista.

6.1. Participa activamente na realización do anuncio publicitario e propón ideas no traballo en equipo.

7. Entender a violencia de xénero como a expresión máis extrema do machismo.

7.1. Relaciona o sexismo coa violencia de xénero.

7.2. Recoñece as distintas formas de violencia de xénero como expresións do machismo.

8. Analizar o tratamento dos medios de comunicación sobre a violencia de xénero.



8.1. Observa as diferenzas entre o tratamento informativo da violencia de xénero antes e despois da Lei Orgánica 1/2004.

8.2. Recoñece cando o tratamento da violencia de xénero nos medios de comunicación realízase de forma inadecuada.

9. Coñecer as distintas formas de violencia de xénero a nivel internacional.

9.1. Tras a súa procura na internet, recoñece distintas formas de violencia de xénero a nivel internacional.

9.2. Sitúa as distintas formas de violencia de xénero no mundo nos países onde ten lugar.

10. Realizar estudos sobre os diferentes indicadores da violencia de xénero: cifras, porcentaxes, estudos, etc.

10.1. Realiza adecuadamente a procura de información sobre violencia de xénero nas distintas fontes oficiais.

11. Deconstruír os mitos relacionados coa violencia de xénero, as mulleres vítimas e os homes agresores.

11.1. Sabe propoñer argumentos que desmintan os distintos mitos ao redor da violencia de xénero.

12. Participa activamente nunha campaña de denuncia cara ás violencias de xénero.

12.1. Colabora e propón ideas para a realización dunha campaña contra a violencia de xénero.

13. Coñecer a diferenza entre unha escola mixta e unha escola coeducativa.

13.1. Detecta as principais diferenzas entre ambos os modelos de educación.

14. Analizar o termo androcentrismo referido á educación.

14.1. Sabe expoñer as formas de androcentrismo no sistema educativo.

15. Buscar aqueles países onde as mulleres non teñen dereito á educación.

15.1. Participa activamente no traballo encomendado.

15.2. Coñece os países nos que as mulleres non teñen o mesmo dereito á educación que os homes.

16. Avaliar o noso centro educativo con perspectiva de xénero.

16.1. Recoñece situacións de desigualdade de xénero no centro educativo.

16.2. Analiza a ocupación de espazos educativos con perspectiva de xénero.

17. Visibilizar ás mulleres nos distintos ámbitos de coñecemento: arte, política, ciencias, deportes, etc.

17.1. Expón o nome de varias mulleres nos distintos ámbitos de coñecemento.

18. Investiga na Rede sobre as mulleres e a súa contribución á paz no mundo.

18.1. Sabe buscar na internet a materia encomendada.



XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE EDUCACIÓN, UNIVERSIDADE
E FORMACIÓN PROFESIONAL

IES Ricardo Mella

Estrada Vella de Madrid 177

36214 Vigo

☎ 886121001 📠 886121026

ies.ricardo.mella@edu.xunta.es

<http://www.edu.xunta.es/centros/iesricardomella/>



galicia

18.2. Traballa activamente no traballo de procura de mulleres que foron Premio Nobel da Paz.

19. Participa activamente no decálogo para lograr que os libros sexan igualitarios.

19.1. Propón algunhas ideas para analizar o androcentrismo nos libros.

**6. CONCRECIÓN PARA CADA ESTÁNDAR DE APRENDIZAXE: TEMPORIZACIÓN, GRAO MINIMO DE CONSECUCIÓN PARA APROBAR A MATERIA E PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN.**

Temporalización Primeira Avaliación				Estándares de aprendizaxe avaliables		Criterios de cualificación e instrumentos de avaliación				Elementos transversais								
Identif.	Identif.	Compet.	Identif.	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consec.	Peso cualific.	Instrumentos				Elementos Transversais							
Contidos	Criterios	Clave	Estándar				Caderno clase (1)	Rúbrica traballo indiv. (2)	Rúbrica traballo grupo (3)	Observ. aula	CL	EOE	CA	TIC	EMP	EC	PV	EV
Bloque 1. A construción social das identidades sexuais e de xénero																		
▪ B1.1.	▪ B1.1.	▪ CCEC ▪ CSC	▪ IGUB1.1.1.	▪ Observa as diferenzas nas escollas entre mulleres e homes en situacións reais no ámbito do lecer (xogo, deporte...).	▪ 50%	▪ 10%	▪ 25%	▪ 25%	▪ 35%	▪ 15%	▪ X	▪ X					▪ X	
▪ B1.2.			▪ IGUB1.1.2.	▪ Analiza as causas que determinan as escollas das mulleres e dos homes.	▪ 50%	▪ 15%	▪ 25%	▪ 25%	▪ 35%	▪ 15%	▪ X	▪ X					▪ X	
▪ B1.3.																		
▪ B1.4.			▪ IGUB1.1.3.	▪ Valora a igualdade na toma de decisión e rexeita estereotipos e prexuízos sexistas.	▪ 80%	▪ 25%	▪ 25%	▪ 25%	▪ 35%	▪ 15%	▪ X	▪ X					▪ X	
▪ B1.5.	▪ B1.2.	▪ CAA	▪ IGUB1.2.1.	▪ Compara os modelos de comportamento que representan homes e mulleres no seu contorno (familia, escola, amizades...) e analiza como inflúen no proxecto de vida.	▪ 60%	▪ 10%	▪ 25%	▪ 25%	▪ 35%	▪ 15%	▪ X	▪ X					▪ X	
▪ B1.6.		▪ CSC ▪ CCEC																



▪	▪ B1.7.	▪ B1.3.	▪ CAA	▪ IGUB1.3. 1.	▪ Identifica distintos modelos de familias e reconece estereotipos na sociedade poñendo exemplos tirados de distintos ámbitos (familia, escola, amizade, medios de comunicación...).	▪ 60%	▪ 15%	▪ 25%	▪ 25%	▪ 35%	▪ 15%	▪ X	▪ X	▪	▪	▪	▪	▪ X	▪
			▪ CCEC																
▪	▪ B1.8.	▪ B1.3.	▪ CSC	▪ IGUB1.3. 2.	▪ Participa, de maneira activa, nos diálogos propostos na clase, respectando as normas de interacción, intervención e cortesía e realiza produtos (textuais, gráficos e audiovisuais) cooperando con actitudes igualitarias.	▪ 80%	▪ 25%	▪ 25%	▪ 25%	▪ 35%	▪ 15%	▪ X	▪ X	▪	▪	▪	▪	▪ X	▪
			▪ CCL																
Bloque 2. Relacións de xénero e afectividade																			
▪	▪ B2.1.	▪ B2.1.	▪ CCL	▪ IGUB2.1. 1.	▪ Nomea distintos estados emocionais e pon exemplos en situacións reais ou simuladas de relacións afectivas con trazos negativos ou de dependencia.	▪ 50%	▪ 15%	▪ 25%	▪ 25%	▪ 35%	▪ 15%	▪ X	▪ X	▪ X	▪ X	▪	▪	▪ X	▪
			▪ CSC																
▪	▪ B2.2.	▪ B2.1.	▪ CCL	▪ IGUB2.1. 2.	▪ Distingue distintos tipos de relacións afectivas entre persoas (amizade, atracción, relación de parella) a partir de situacións dadas.	▪ 70%	▪ 15%	▪ 25%	▪ 25%	▪ 35%	▪ 15%	▪ X	▪ X	▪ X	▪ X	▪	▪	▪ X	▪
			▪ CAA																
▪	▪ B2.3.	▪ B2.1.	▪ CSC	▪ IGUB2.1. 3.	▪ Identifica modelos de relación tradicionais de parella a partir de exemplos reais que propoñan ou situacións simuladas.	▪ 50%	▪ 15%	▪ 25%	▪ 25%	▪ 35%	▪ 15%	▪ X	▪ X	▪ X	▪ X	▪	▪	▪ X	▪
			▪ CAA																
▪	▪ B2.4.	▪ B2.1.	▪ CSC	▪ IGUB2.1. 3.	▪ Identifica modelos de relación tradicionais de parella a partir de exemplos reais que propoñan ou situacións simuladas.	▪ 50%	▪ 15%	▪ 25%	▪ 25%	▪ 35%	▪ 15%	▪ X	▪ X	▪ X	▪ X	▪	▪	▪ X	▪
			▪ CSC																



		CAA	IGUB2.1.4.	Compara distintos modelos de relacións, a partir de diferentes produtos audiovisuais (curtas, series de TV, música...), identifica os seus condicionamentos e valora a diversidade.	50%	15%	25%	25%	35%	15%	X	X	X	X			X	
		CSC																
B2.5.		CCL	IGUB2.2.1.	Identifica e diferenza distintos ámbitos da sexualidade a partir de exemplos reais ou simulados axeitados para a súa etapa evolutiva, recoñecendo estereotipos culturais e posibles desigualdades..	50%	15%	25%	25%	35%	15%	X	X	X	X			X	
B2.6.	B2.2.	CAA																
		CSC																
B2.7.		CD	IGUB2.2.2.	Compara os roles do home e da muller nas relacións afectivas e sexuais no modelo dominante a través de imaxes ou vídeos propostos.	60%	15%	25%	25%	35%	15%	X	X	X	X			X	
		CSC																
		CSIEE	IGUB2.3.1.	Identifica condutas e estratexias de respecto e comprensión nas relacións afectivas e sexuais a partir de casos prácticos ou debates.	60%	15%	25%	25%	35%	15%	X	X	X			X		
		CSC																
		CSIEE	IGUB2.3.2.	Procura fórmulas para resolver os conflitos a través da escoita activa, a asertividade, a empatía e o diálogo construtivo.	60%	15%	25%	25%	35%	15%	X	X	X			X		
		CSC																
B2.8.		CCL	IGUB2.3.3.	Identifica as posibilidades que ofrecen as TIC como medio de comunicación e interacción entre iguais a través de exemplos comúns e utilízaas sen incorrer en desigualdades nin riscos para a propia integridade e a dos demais.	60%	15%	25%	25%	35%	15%	X	X	X	X	X		X	
B2.9.	B2.3.	CD																
B2.10.		CSC																
B2.11.		CCL	IGUB2.3.4.	Participa de maneira activa nos diálogos propostos na clase, respectando as normas de interacción, intervención e cortesía e realiza produtos (textuais, gráficos e audiovisuais) cooperando de xeito igualitario.	80%	15%	25%	25%	35%	15%	X	X	X	X	X		X	
		CD																
		CAA																
		CSIEE																



XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE EDUCACIÓN, UNIVERSIDADE
E FORMACIÓN PROFESIONAL

IES Ricardo Mella

Estrada Vella de Madrid 177
36214 Vigo
☎ 886121001 📠 886121026
ies.ricardo.mella@edu.xunta.es
<http://www.edu.xunta.es/centros/iesricardomella/>



galicia

		▪ CSC																	
Bloque 3. Da discriminación á igualdade de oportunidades																			
▪ B3.1.	▪ B.3.1	▪ CAA ▪ CSC	▪ IGUB3.1. 1.	▪ Identifica fitos na consecución de dereitos ao longo da historia da humanidade.	▪ 50%	▪ 15%	▪ 25%	▪ 25%	▪ 35%	▪ 15%	▪ X	▪ X	▪ X	▪ X	▪ X	▪ X	▪ X	▪ X	▪ X
▪ B3.2.	▪ B.3.2	▪ CAA ▪ CSC	▪ IGUB3.2. 1.	▪ Compara a adquisición dos dereitos por parte das mulleres e dos homes e reconece as situacións discriminatorias que dan lugar á vulneración de dereitos humanos a través de exemplos concretos: dereito ao voto, á educación, á representación pública.	▪ 60%	▪ 15%	▪ 25%	▪ 25%	▪ 35%	▪ 15%	▪ X	▪ X	▪ X	▪ X	▪ X	▪ X	▪ X	▪ X	▪ X
▪ B3.3.	▪ B3.3.	CD	IGUB3.3.1.	Busca e selecciona mostras da desigualdade por razón de sexo e xénero a través de diferentes exemplos: na división sexual do traballo, acceso ao mundo laboral, salarios, masculinización e feminización dos perfís profesionais, coresponsabilidade no ámbito doméstico, uso desigual dos espazos e aproveitamento dos tempos de ocio, uso das novas tecnoloxías, feminización da pobreza.	60%	10%	▪ 25%	▪ 25%	▪ 35%	▪ 15%	▪ X	▪ X	▪ X	▪ X	▪ X	▪ X	▪ X	▪ X	▪ X
		CAA																	
		CSC																	
		▪ CSIEE ▪ CSC	▪ IGUB3.3. 2.	▪ Valora os dereitos acadados para o desenvolvemento e a autonomía persoal.	▪ 60%	▪ 10%	▪ 25%	▪ 25%	▪ 35%	▪ 15%	▪ X	▪ X	▪ X	▪ X	▪ X	▪ X	▪ X	▪ X	▪ X
▪ B3.3.	▪ B3.3.	CCL	IGUB3.3. 3.	▪ Participa de maneira activa nos diálogos propostos na clase, respectando as normas de interacción, intervención e cortesía e realiza produtos (textuais, gráficos e audiovisuais) cooperando con actitudes igualitarias.	▪ 50%	▪ 25%	▪ 25%	▪ 25%	▪ 35%	▪ 15%	▪ X	▪ X	▪ X	▪ X	▪ X	▪ X	▪ X	▪ X	▪ X
		CD																	
		CAA																	
		▪ CSIEE ▪ CSC																	



B3.4.	B3.4.	CCL	IGUB3.4.1.	Consulta e utiliza, de forma autónoma, fontes de información básicas (dixitais e outras) para a realización de traballos sinxelos sobre o labor de mulleres representativas nalgúns dos campos do coñecemento, da realización persoal, do lecer.	60%	25%	25%	25%	35%	15%	X	X	X	X	X	X	X	
		CD CAA																
B3.5.	B3.5.	CCL	IGUB3.5.1.	Identifica os recursos lingüísticos que contribúen a visibilizar as mulleres no discurso a través do uso dunha linguaxe inclusiva.	60%	25%	25%	25%	35%	15%	X	X	X	X	X	X	X	
		CAA																
		CSC	IGUB3.5.2.	Incorpora, de xeito gradual, a linguaxe inclusiva nas súas intervencións orais e producións escritas.	60%	25%	25%	25%	35%	15%	X	X	X	X	X	X	X	
		CCL																
B3.6.	B3.6.	CAA	IGUB3.6.1.	Identifica actitudes positivas propias ou no seu contorno situacións de cambio que conduzan á igualdade entre os sexos.	60%	25%	25%	25%	35%	15%	X	X	X	X	X	X	X	
		CSC																
		CCL	IGUB3.6.2.	Realiza propostas para conseguir a ampliación de dereitos e acadar así a igualdade real e efectiva, así como a visibilidade social da muller.	50%	25%	25%	25%	35%	15%	X	X	X	X	X	X	X	
		CSIEE																
		CSC																
Bloque 4. Cara a unha sociedade sen violencia machista																		
B4.1.	B4.1.	CCL	IGUB4.1.1.	Identifica e xerarquiza feitos, actitudes e comportamentos discriminatorios e relacións coa violencia machista.	60%	15%	25%	25%	35%	15%	X	X	X	X	X	X	X	
		CAA																
		CSC																
B4.2.	B4.2.	CCL	IGUB4.2.1.	Identifica algúns tipos de violencia a partir de exemplos diversos e clasificaos (violencia psicolóxica, física...).	60%	15%	25%	25%	35%	15%	X	X	X	X	X	X	X	



		<ul style="list-style-type: none"> CAA CSC 																	
		<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC 	<ul style="list-style-type: none"> IGUB4.2.2. 	Recoñece o ciclo da violencia a partir de situacións de agresións propostas.	60%	20%	25%	25%	35%	15%	X	X	X	X	X	X	X	X	
		<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE CSC 	<ul style="list-style-type: none"> IGUB4.3.1. 	Recoñece os sinais de alerta que permiten distinguir un caso de violencia machista, identifícaos en casos prácticos e denuncia as condutas violentas.	60%	15%	25%	25%	35%	15%	X	X	X	X	X	X	X	X	
<ul style="list-style-type: none"> B4.3. B4.4. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.3 B4.4 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CD CAA CSIEE CSC 	<ul style="list-style-type: none"> IGUB4.3.2. 	Participa, de maneira activa, nos diálogos propostos na clase, respectando as normas de interacción, intervención e cortesía e realiza produtos (textuais, gráficos e audiovisuais) cooperando con actitudes igualitarias.	60%	10%	25%	25%	35%	15%	X	X	X	X	X	X	X	X	
<ul style="list-style-type: none"> B4.5. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.4 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CD CSIEE CSC 	<ul style="list-style-type: none"> IGUB4.4.1. 	Busca exemplos da trata de persoas e da escravitude sexual nos medios de comunicación.	50%	10%	25%	25%	35%	15%	X	X	X	X	X	X	X	X	



XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE EDUCACIÓN, UNIVERSIDADE
E FORMACIÓN PROFESIONAL

IES Ricardo Mella

Estrada Vella de Madrid 177
36214 Vigo
☎ 886121001 📠 886121026
ies.ricardo.mella@edu.xunta.es
<http://www.edu.xunta.es/centros/iesricardomella/>



galicia

B4.6.	B.4.5	<ul style="list-style-type: none"> CCL CD CAA CSIEE CSC 	IGUB4.5.1.	Realiza un produto (cartel, folleto, presentación, artigo xornalístico, blog...) que expoña de xeito sinxelo e positivo mensaxes e propostas de solución para afrontar as situacións de violencia machista.	60%	10%	25%	25%	35%	15%	X	X	X	X	X	X	X	X
		<ul style="list-style-type: none"> CCL 	IGUB4.5.2.	Incorpora, de xeito gradual, a linguaxe inclusiva nas súas intervencións orais e producións escritas.	60%	5%	25%	25%	35%	15%	X	X	X	X		X	X	X



7. CONCRECIÓN DAS UNIDADES DIDÁCTICAS.

Unidade Didáctica 1: A construción social do xénero.

- Sexismo nos medios de comunicación.
- Feminidades e masculinidades do século XXI.

Unidade Didáctica 2: A violencia machista e as súas manifestacións.

- As violencias de xénero.
- Os canons de beleza
- Coeducación na escola.

Unidade Didáctica 3: Relacións de xénero e afectividade

- Relacións amorosas na era dixital.
- A diversidade afectivo-sexual.

Unidade Didáctica 4: Discriminación e igualdade de oportunidades

- Mulleres loitadores e ilustres.
- Historia do feminismo e políticas de igualdade.
- Desigualdades e discriminacións por xénero.
- Linguaxe e imaxe non sexistas.

8. CRITERIOS METODOLÓXICOS I ESTRATEXIAS DIDÁCTICAS XERAIS PARA UTILIZAR NA ÁREA

Traballar de maneira competencial na aula supón un cambio metodolóxico importante; o docente pasa a ser un xestor de coñecemento do alumnado e o alumno ou alumna adquire un maior grao de protagonismo.

En concreto, na área de Igualdade de Xénero:

O alumnado ha de desenvolver nesta etapa un pensamento e unha actitude críticos que se sustenten en valores morais e éticos recoñecidos. Por iso, farase fincapé na necesidade de analizar, expor e dar solucións a problemas cun transfondo ético.

Desde esta perspectiva, a liña metodolóxica que rexerá as accións docentes nesta área desenvolverase a través de **métodos activos, indutivos e mixtos**; é dicir, métodos eminentemente participativos onde se alterna o traballo individual co traballo en grupo.

A aplicación dos devanditos métodos leva implícita a utilización de estilos de ensino socializadores, cognitivos e creativos para conseguir que os seus xuízos e eleccións dirixan a súa conduta e as súas relacións sociais cara ao benestar común.

Neste contexto metodolóxico, o estudante convértese en protagonista da súa propia aprendizaxe, mentres o docente vai cedendo terreo para que o alumnado logre maior autonomía nas súas



aprendizaxes e cre estruturas cognitivas que lle permitan un pensamento e un proxecto de vida propios, asumindo de modo consciente, crítico e reflexivo o exercicio da liberdade e o control acerca da súa propia existencia.

Á súa vez, a transmisión do coñecemento das características que conforman a imaxe persoal farase a partir de **aprendizaxes baseadas na experiencia**, onde o alumnado percibe a información a través das súas propias experiencias e respectando sempre o desenvolvemento dos seus diversos estilos de aprendizaxe. Tamén se combinarán técnicas como o ensino recíproca, a discusión guiada con técnicas de visualización, de role play.

Este abanico de accións docentes permitirá ao alumnado comprender e interiorizar os valores éticos de forma holística, comprensiva e significativa.

Utilizarase, fundamentalmente, unha metodoloxía activa e participativa, fundamentada en proxectos.

A maior parte dos contidos da materia serán traballados co alumnado implementando na aula os seguintes Proxectos de Innovación Educativa (Proxecta e Contrato-Programa) que se están a desenvolver no centro:

- ✚ “Con Don e Con Sentido” (Liña Xente con Don).
- ✚ “Aliméntate ben”
- ✚ “As que Contan” (Liña Donas de Si)
- ✚ Contrato-Programa Inclúe (Liña Iguála-T)

As tarefas e traballos que realice o alumnado respecto destes proxectas será avaliado dentro do apartado corresponde no que se inclúa, concretándose o peso e o criterio de cualificación de xeito individual en cada tarefa proposta.

- ◆ Primarán aqueles *procedementos que faciliten o diálogo entre iguais* e que procuren a detección, crítica e rexeitamento de estereotipos e prexuízos sexistas, valorando positivamente os cambios sociais e/ou persoais que favorezan a igualdade entre as persoas.
- ◆ Procurarase *que os alumnos e alumnas sexan protagonistas* da construción da súa aprendizaxe e experimenten e desenvolvan a súa autonomía cognitiva, afectiva e moral.
- ◆ Esta proposta pretende *abordar a Educación para a Igualdade desde a perspectiva do feminismo e o pacifismo*, integrando a Educación Afectivo-Sexual e a Educación en Valores para a Convivencia cunha educación racional e crítica para a transformación social.
- ◆ Utilizaranse *técnicas metodolóxicas lúdicas* para producir unha aprendizaxe vivencial, tanto de forma colectiva como individual.
- ◆ Procurarase que nas actividades e dinámicas de aprendizaxe o *diálogo racional e sereno* teña un peso central.



- ◆ Fomentarase o *traballo en equipo*, utilizando técnicas de aprendizaxe cooperativa e todas aquelas formas de organizar a aprendizaxe que fomenten actitudes como a cooperación e a solidariedade.

Utilizaranse:

- a) Debate e reflexión en pequeno grupo de traballo e posta en común no grupo-clase.
- b) Estudo de casos.
- c) Actividades socio-afectivas que permiten traballar conxuntamente os contidos conceptuais, procedimentais e actitudinais.
- d) Deseño de tarefas e proxectos que inclúan procura de información, reflexión crítica sobre a mesma e elaboración de produtos finais en que poidan plasmar os coñecementos adquiridos e difundilos: xornais murais, presentación de traballos en formato dixital, organización de actividades de divulgación dentro do instituto.
- e) A participación en proxectos e actividades organizadas pola administración, asociación e outras entidades públicas e privadas encamiñados a promover a igualdade e a erradicar todas as manifestacións de violencia de xénero.
- f) Comentarios de vídeos e textos.

9. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS

Con respecto ás actividades complementarias que se poden propoñer ao alumnado, convén reflexionar sobre estas cuestións:

- ◆ Consegúíronse os obxectivos propostos a partir das actividades realizadas?
- ◆ Cal foi o resultado da realización das actividades?
- ◆ Cales delas gustaron máis?
- ◆ Que propostas de mellora podemos sinalar?

As actividades complementarias son aquelas que se realizan co alumnado en horario lectivo, e formando parte da programación, teñen un carácter diferenciado polo momento, espazo e recursos que utilizan. Deste xeito, para a materia de Igualdade de Xénero propóñense as seguintes actividades complementarias:

- Obradoiros de Diversidade Afectivo-Sexual, impartidos pola Asociación NOS MESMAS, co fin de achegar ao alumnado a diversidade que existe nas relacións amorosas e sexuais.
- Charla-coloquio dunha persoa experta en prevención da violencia de xénero.
- Charla-coloquio dunha persoa experta en ciberviolencia.
- Participación nas actividades de “EnlazaVigo” organizadas polo concello de Vigo.
- Cine fórum: visionado de películas como ferramenta de aprendizaxe. O alumnado deberá cubrir un cuestionario con varios temas de reflexión unha vez remata a película. Tamén dará lugar ao



debate e a posta en común de ideas. É unha actividade adecuada para levar a cabo tras as sesións de avaliación de cada trimestre. Exemplos de películas que poderíamos proxectar:

- *Tres Generaciones.*
- *Con amor Simón.*
- *La boda de Rosa.*
- *Tomates Verdes Fritos.*
- *Pride.*
- *Carmen y Lola.*
- *Las elegidas.*
- *No estás sola Sara.*
- *Big eyes.*
- *Figuras Ocultas.*
- *Te doy mis ojos.*

10. INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

Para a avaliación do alumnado utilizaranse os seguintes instrumentos:

- Control da participación en clase e realización das tarefas propostas.
- Control de presentación dos traballos para realizar, ben sexa de forma individual ou en equipo. Estes traballos poderán ser de distinto tipo: en soporte papel, en soporte dixital, murais, dramatizacións, presentacións orais, presentacións en CD ou cinta de vídeo, etc., etc.
- Exposicións orais en clase.
- Realización de probas de coñecementos que consistirán na resolución de cuestionarios tipo test nos que se pretende comprobar que o alumnado comprende os contidos da materia.
- Realización na aula de actividades en que se poida plasmar a asimilación do traballado anteriormente: análise dun texto, comentario dunha foto ou un anuncio publicitario, estudo dun caso, interpretación de datos, ou, nalgún caso, completar un cuestionario que mostre a asimilación do aprendido.

11. CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN

Durante o presente curso 2022/2023 haberá 3 avaliacións parciais e unha avaliación final. En cada avaliación, a profesora decidirá o peso que na cualificación final de cada trimestre e área terán os instrumentos de avaliación utilizados para o seguimento das aprendizaxes do alumnado.

Para a nota de cada avaliación trimestral os criterios que se terán en conta á hora de calcular a cualificación de cada trimestre do alumnado serán os seguintes:

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	PORCENTAXE NA CUALIFICACIÓN
As notas das tarefas, actividades, e traballos que desenvolvan os alumnos e alumnas de xeito individual.	50%
Os traballos, proxectos e informes realizados en grupo e expostos ante o resto da aula, sobre os contidos traballados na clase, sobre os	20%



proxectos e actividades de igualdade e valores do centro ou de outros organismos, e sobre as propostas lectoras feitas na materia.	
As probas que de xeito individual realicen as alumnas e alumnos para comprobar se os contidos foron comprendidos e asimilados por eles.	20%
A actitude con respecto á materia (o saber escoitar, implicación na materia, a participación activa nos debates, a autonomía e capacidade de resolución na realización das tarefas e dos traballos, coherencia nas súas participacións, a capacidade de análise e de autocrítica e a actitude positiva).	10%
Cualificación total	100%

A terceira avaliación parcial coincidirá no tempo coa sesión de avaliación final ordinaria, polo que o alumnado coñecerá con antelación suficiente (unha semana) a cualificación da terceira avaliación e a cualificación final para, no caso de non ter superada a materia, procedan a recuperar as partes pendentes.

As **tarefas de reforzo e ampliación** estarán orientadas a fortalecer e afondar nalgúns dos contidos traballados durante o curso, ao tempo que a súa correcta realización posibilitará ao alumnado subir a cualificación final obtida na materia, hasta un máximo de un punto. Tales tarefas consistirán na resolución dalgún cuestionario ou boletín, ou na elaboración dalgún traballo de investigación.

As **tarefas de recuperación** deberán realizalas o alumnado que teña suspensa algunha/s das avaliacións parciais, e consistirán na resolución de cuestionarios, fichas e boletíns sobre a parte dos contidos da materia que estean pendentes. O alumnado que teña unha avaliación pendente poderá ir facendo estas tarefas de recuperación ao comezo da seguinte avaliación, tendo así a posibilidade de ir recuperando a materia pouco a pouco ao longo do curso.

As tarefas de recuperación agruparanse por avaliación, valoraranse todas entre 0 e 10 puntos, e a nota da avaliación suspensa será o resultado da media aritmética das cualificacións acadadas polo alumnado nas distintas tarefas propostas para cada trimestre.

A **nota final da materia** será a media aritmética das notas definitivas das tres avaliacións parciais, aplicándose o redondeo correspondente.

- **Respecto do alumnado que teña a materia pendente**, a comezo de curso faráselle entrega do plan de reforzo de materias pendentes, no cal se lle indicará o procedemento para recuperar a materia. Neste caso, o alumnado poderá recuperar a materia pendente realizando un **dossier de actividades, dividido en tres bloques, 1 por avaliación**, (que contará un **70% da nota**), e un **traballo de investigación sobre un determinado tema da materia e/ou sobre un determinado personaxe** (que contará o **30% restante**).



-
- Para poder **aprobar** o alumnado debe acadar unha **nota mínima de 5 en cada parte do traballo** a realizar (*dossier* e traballo de investigación).
- Os contidos que recuperarán serán os correspondentes ao curso do que teñan a materia pendente. A tal fin, dende o Departamento facilitaráselle o material necesario e adicional para poder realizar as tarefas de recuperación.
- Para unha maior atención, a profesora do curso actual, será a encargada de entregar o *dossier*, atender as dúbidas, explicando e resolvendo todas as cuestións necesarias, e matriculará á alumna/o pendente no curso de igualdade da aula virtual, que a profesora ten aberto e funcionando para o curso actual desta materia.

En cada sesión de avaliación farase o seguimento do plan de reforzo, publicando unha cualificación en Xade e informando ao profesorado tutor da evolución de cada alumna/o, e, de ser necesario, faranse os axustes que procedan.

Os contidos mínimos e criterios de avaliación poderán consultarse na programación que estará dispoñible na páxina web do centro.

A cualificación final resultará da sumas das cualificacións ponderadas do dossier (media dos tres boletíns) e o traballo de investigación.

Se a/o alumna/o non superase a materia pendente nas datas sinaladas anteriormente poderase **presentar á convocatoria extraordinaria**, que consistirá na realización dunha **proba escrita que suporá o 100% da nota**.

12. RECURSOS DIDÁCTICOS

Na materia de Igualdade de Xénero farase uso, entre outros, dos materiais seguintes:

- A aula virtual do centro.
- Diverso material elaborado pola profesora como apuntamentos, cuestionarios, supostos prácticos, etc.
- Recursos web tales como documentais, curtas, vídeos musicais, fragmentos de películas, anuncios publicitarios, etc.
- Libros de lectura tales como “Identidade” “22 segundos”, “Invisibles”, “Todos deberíamos ser feministas”, etc.
- Artigos de prensa.
- Manual de referencia: Libro da materia de Igualdade de Xénero da editorial Anaya.
- As actividades propostas no Proxecto de Igualdade que se estea a desenvolver no centro.



13. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE E INCLUSIÓN

DESCRICIÓN DO GRUPO DESPOIS DA AVALIACIÓN INICIAL

Á hora de expor as medidas de atención á diversidade e inclusión habemos de solicitar, en primeiro lugar, diversa información sobre cada grupo de alumnos e alumnas; como mínimo debe coñecerse a relativa a:

- ❖ O número de alumnos e alumnas.
- ❖ O funcionamento do grupo (clima da aula, nivel de disciplina, atención...).
- ❖ As fortalezas que se identifican no grupo en canto ao desenvolvemento de contidos curriculares.
- ❖ As necesidades que se puideron identificar; convén pensar nesta fase en como se poden abordar (planificación de estratexias metodolóxicas, xestión da aula, estratexias de seguimento da eficacia de medidas, etc.).
- ❖ As fortalezas que se identifican no grupo en canto aos aspectos competenciais.
- ❖ Os desempeños competenciais prioritarios que hai que practicar no grupo nesta materia.
- ❖ Os aspectos que se deben ter en conta ao agrupar aos alumnos e ás alumnas para os traballos cooperativos.
- ❖ Os tipos de recursos que se necesitan adaptar a nivel xeral para obter un logro óptimo do grupo.

NECESIDADES INDIVIDUAIS

A avaliación inicial facilítanos non só coñecemento achega do grupo como conxunto, senón que tamén nos proporciona información acerca de diversos aspectos individuais dos nosos estudantes; a partir dela poderemos:

- ❖ Identificar os alumnos ou ás alumnas que necesitan un maior seguimento ou personalización de estratexias no seu proceso de aprendizaxe. (Débese ter en conta a aquel alumnado con necesidades educativas, con altas capacidades e con necesidades non diagnosticadas, pero que requiran atención específica por estar en risco, pola súa historia familiar, etc.).
- ❖ Saber as medidas organizativas a adoptar. (Planificación de reforzos, localización de espazos, xestión de tempos grupais para favorecer a intervención individual).
- ❖ Establecer conclusións sobre as medidas curriculares a adoptar, así como sobre os recursos que se van a empregar.
- ❖ Analizar o modelo de seguimento que se vai a utilizar con cada un deles.
- ❖ Acoutar o intervalo de tempo e o modo en que se van a avaliar os progresos destes estudantes.
- ❖ Fixar o modo en que se vai a compartir a información sobre cada alumno ou alumna co resto de docentes que interveñen no seu itinerario de aprendizaxe; especialmente, co titor.



14. AVALIACIÓN DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

Neste apartado pretendemos promover a reflexión docente e a autoavaliación da realización e o desenvolvemento de programación didáctica. Para iso, ao finalizar cada unidade didáctica propónse unha secuencia de preguntas que permitan ao docente avaliar o funcionamento do programado na aula e establecer estratexias de mellora para a propia unidade.

De igual modo, propoñemos o uso dunha ferramenta para a avaliación da programación didáctica no seu conxunto; esta pódese realizar ao final de cada trimestre, para así poder recoller as melloras no seguinte.